

BIS

MSI

**BEWEGING VOOR
INTERNATIONALE SOLIDARITEIT Vzw**

**MOUVEMENT POUR
LA SOLIDARITE INTERNATIONALE Asbl**

Activiteiten Rapport 2016

THE BELGIAN
DEVELOPMENT COOPERATION

EFQM
Committed to excellence

Table des matières

1	BIS-MSI-MIS.....	3
1.1	Inleiding en evolutie van het jaar 2016	3
1.2	Huidige meerjarenprogramma 2015-2016.....	5
1.3	Zuid-Noord-Zuid uitwisseling.....	6
1.4	Interne publicaties: Artikels Vrijuit over onze partnerwerking in het zuiden	7
1.5	Externe publicaties.....	7
1.6	Vormingen/Seminaries	7
1.7	Partner Acties 2016	8
1.7.1	Zuid-Afrika: SACCAWU	8
1.7.2	Zuid-Afrika: COSATU	10
1.7.3	Burundi.....	12
1.7.4	Burkina-Faso	14
1.7.5	Sénégal	16

1 BIS-MSI-MIS

1.1 INLEIDING EN EVOLUTIE VAN HET JAAR 2016

Het jaar 2016 stond grotendeels in het teken van de uitwerking en planning van de nieuw meerjarenprogramma 2017-2021 van de vzw BIS. Gezien de nieuw regelgeving en voortdurende aanpassingen van de wetgeving rond ontwikkelingssamenwerking moest wij de volgende stappen afwerking om zelfs een te programma op 30/09/2016 te mogen indienen bij de overheid (Directie Generaal Development (DGD)):

Gemeenschappelijke Context Analyse (GCA)

- Wij moesten naast de Gemeenschappelijke Context Analyse (GCA) van het jaar 2016, ook een Gemeenschappelijke Strategische Kader bij de overheid indienen op 30/04/2016. Hiertoe heeft de Minister voor OS een wijziging tot de Wet (16/06/2016) en Koninklijke Besluit (11/09/2016) laten publiceren in de staatsblad. Dit GSK kader werd evenals de GCA door de groep van 9 Belgische niet gouvernementele actoren, werkzaam op het thematische domein van waardig werk uitgevoerd. Als groep waren wij ook de enige die een thematische GSK wouden uitvoeren, alle andere actoren hebben deelgenomen aan geografische GSK's. Hiervoor moesten wij wel de vooraf toestemming van de Minister bekomen. De GSK werd bij de overheid ingediend op 30/04/2016 en vervolgens vindt er een strategische dialoog plaats mid juni. Op 26/07/2016 heeft de minister laten weten dat de kader was goedkeurt. Past na goedkeuring van dit kader krijgen wij de toestemming om een programma bij de overheid in te dienen. De overheid voorziet jaarlijks een strategische dialoog om de aanbevelingen zoals ontvangt op dialoog van 10/06/2016 te overlopen en algemene feedback te krijgen over de verloopt van:
 - o de opvolging van de nagestreefde strategische doelen en van de impact;
 - o de lessen die uit de uitvoering van de programma's zijn getrokken en hun gevolgen voor het GSK;
 - o de opvolging van de concretisering van de complementariteit en de synergieën en de daarmee verbonden leerprocessen;
 - o de opvolging van de integratie van transversale thema's als bedoeld in artikel 11, §2 van de wet;
 - o de analyse van de opportuniteit om de inhoud van het GSK aan te passen en, indien van toepassing, de formulering van aanbevelingen aan de minister betreffende de aanpassing van de programma's;
 - o de opvolging van de aandachtspunten die tijdens de beoordeling van het GSK geïdentificeerd zijn.

Om dit proces in goede banen te leiden in de ganse sector, heeft de koepels (11.11.11) en federaties beslist om een verbindingsgroep op te richten. De vzw BIS werd aangeduid als de vertegenwoordiger voor de 3 vakbonden in dit werkgroep.

Veranderende regelgeving en wettelijke kader

- Ondertussen, en maar enkele maanden voor de deadline om een programma binnen te dienen, heeft Minister De Croo ook de spelregels rond de indienen van een programma verander. Hij legt een aantal minimum drempels voor. Zo moeten bijvoorbeeld een programma, minimaal over een budget van 2 miljoen euro per jaar beschikken om direct bij de overheid te mogen worden binnen gediend. Gezien het totaal programma kosten van de vzw BIS ronde de 840.000 euro per jaar belopen, konden wij dus *geen meer eigen programma* autonoom binnen dienen.

- Om bovengenoemde probleem op te lossen waren wij genoodzaakt om een samenwerking met andere factoren aan te gaan. Dit scenario is besproken op de vzw BIS RvB van 16/02/2016 en is er een mandaat aan de bestuurders geven om een samenwerkingspiste te onderzoeken. Hiertoe is een aantal consultaties met ACV en ABVV doorgegaan. Na een grondige interne analyse en op basis van een schriftelijk aanbod/voorstel tot samenwerking vanuit ACV heeft de bestuur van BIS beslist om een gemeenschappelijke meerjarenprogramma uit te werken in samenwerking met ACV (en hun instituut voor ontwikkelingssamenwerking, met namen IIAV) en de NGO, Wereldsolidariteit (WSM). Om dit allemaal in goede banen te leiden is er een redactie comité opgericht en veel tijd en energie zijn door de 3 actoren erin gestoken om de drie los staande programma's tot één geheel te laten komen op een zeer korte periode. De Minister heeft immers een verder voorwaarden gekoppeld aan de indiening van een gezamenlijke programma, met namen dat dit intern coherent moest zijn.

Meerjarenprogramma 2017-2021

- Op 30/09/2016 dienden de vzw BIS, IIAV en WSM een gemeenschappelijke vijfjaren programma binnen van 55miljoen euro, totaal over de 5 jaar periode, waarvan de vzw BIS voor 4,04 miljoen euro voor haar programma opnemen. De gezamenlijke programma bestaan uit 8 specifieke doelstellingen, waarvan doelstelling "4" betrekking heeft op het programma van de vzw BIS. Het programma heeft tot doel: "Versterkte vakbondspartners in Zuid-Afrika, Burundi en Senegal zijn instaat om sociale dialoog te laten bijdrage tot meer gunstige werkomstandigheden voor kwetsbare werknemers in de informele en formele economie, met focus op vrouwen en jongeren." / *"Les organisations syndicales partenaires en Afrique du Sud, au Burundi et au Sénégal sont capables d'améliorer le dialogue social pour contribuer à des conditions favorables de travail des travailleurs précaires dans l'économie formelle et informelle avec un accent sur les femmes et les jeunes*
- Elk partner organisatie is verantwoordelijk om, in tegens telling tot de vorige meerjarenprogramma's, nu gezamenlijk bij te dragen tot de behalen van dit één specifieke doelstelling. Hiertoe moet ze, over de 5 jaar werken op de volgende 3 resultaten:
 - o Resultaat 1: Structurele en menselijke onderhandelingscapaciteiten voor/van de doelgroepen en verantwoordelijke bij de vakbondspartners zijn verstrekt
 - o Resultaat 2: De representativiteit, interne participatie en financiële autonomie van de vakbondspartners zijn versterkt
 - o Resultaat 3. Capaciteiten voor lobbywerk en politieke acties op nationaal, continentaal en internationaal niveau, van de vakbondspartners zijn i.s.m. inter-syndicale & andere pertinente actoren verstrekt
- Op 15/12/2016 ontvangen wij, de beoordelingsfiche vanuit DGD aangaande het gemeenschappelijke programma 2017-2021. Voor de deel met betrekking tot continent Afrika, waar de vzw BIS staat ingeschreven onder specifieke doelstelling 4, krijgen wij als groep een 89/100 als beoordeling score. Op dit moment is het budget vastlegging nog niet gekend en zal past gekend zijn bij de Ministerieel Besluit die op 15/02/2017 door Minister De Croo zal worden ondertekend.

Screening en erkenning voor 10 jaar

- In het jaar 2016 is ook de screening door Deloitte doorgegaan, die aan de verschillende Belgische actoren een erkenning tot actor voor ontwikkelingssamenwerking moest geven. Op 3/02/2016 bezoek een expert van Deloitte de vzw BIS om de expertise aangaande 9 domeinen af te toetsen en te beoordelen. Op 20/05/2016 ontvangt vzw BIS de beoordeling vanwege Deloitte met een slaagt cijfer van 85%. Op twee van de 9 domeinen gaf Deloitte aan dat BIS ruimte voor verdieping moet inbouwen in de komende jaren. Dit betreft de domein van resultaat gericht beheren (met namen rond het domein van impact) en de transversale thema's (gender & milieu). De overheid voorziet per jaar een institutionele dialoog met de erkende actoren om hun vooruitgang op de 9 domeinen van de screening te overlopen.

Op basis van deze dialogen zullen de overheid een vaststelling maken of de erkenning steeds geld, of moeten worden intrek.

1.2 HUIDIGE MEERJARENPROGRAMMA 2015-2016

Het meerjarenprogramma 2015-2016 (verlenging van 2012-2014), komt ook in december 2016 tot een einde. Alle partners hebben over de grote lijnen heen hun vooraf opgestelde specifieke doelstelling en resultaten bereikt.

Voor het periode 2012-2016 konden de volgende belangrijke verbetering van arbeidsrechten en organisatieversterking per partner aangeven vanwege de steun vanuit de vzw BIS/ACLVB programma werking:

Zuid-Afrika: SACCAWU, een grote **resultaat** was ten eerste dat SACCAWU via haar input en lange onderhandelingen met de Minister van Arbeid tot de aanpassing van de “Basis Sectoraal Determinatie nr. 9”, sectoraal wetgeving gericht op groot en kleinhandel sector geleid had dat 3003,74 rand (*komende van 2159, 41 rand p/m, begin 2012*) nu als sectoraal minimumloon gelden voor alle werknemers in de sector! (...*publicatie van de wetwijzing in april 2016*). Een koopkracht stijgen van 29% over de 5 jaar periode, met direct impact op armoede bestrijden. Ten tweede konden SACCAWU haar ledenaantal laten groei van 157.000 in 2012 tot 186.000 in 2016. Een stijging van 29.000 leden.

Zuid-Afrika: COSATU, de voornaamste resultaat blijkt de capaciteitsontwikkeling op interne organisatie versterking door middel van de kapitalisatie en verankering van de ontwikkelde beleidsdocumenten, handleidingen en goede praktijken door de vakbond structuren heen. Hiertoe ook de leiders rol van COSATU in de Afrikaanse continent te versterking om voor syndicale rechten en waardig werk op te komen. De HIVA externe evaluatie heeft immer bevestigd dat het BIS programma benadering de echte behoeften aanpakt op verschillende niveaus binnen COSATU, en dat dit een belangrijke voorwaarde voor duurzaamheid is.

Burundi: FNNT-SI, le résultat le plus significatif est la création de trois fédérations sectorielles nationales regroupant respectivement l’agro-alimentaire, le manufacturier et le domestique. Ces fédérations ont pu à travers les deux années de programmation évoluer vers une stabilisation et une autonomisation, pour finir par s’affilier à la COSYBU devenant de ce fait des acteurs majeurs de la représentation nationale des travailleurs de l’économie informelle. Ainsi, les revendications nationales de ces fédérations ont été transmises par la COSYBU au Comité National du Dialogue Social.

Burkina Faso: CSB, ces deux années de programmation avec la CSB correspondent à une phase d’exit et d’autonomisation des permanences. Cet enjeu syndical s’est mis en place par le renforcement durable des synergies entre les responsables syndicaux de l’économie formelle et de l’économie informelle par la participation de ces acteurs du formel aux groupes de travail résultant ainsi à un rapprochement de leurs approches syndicales et de l’intégration de ces deux dimensions aux groupes de travail thématique. Les coordinateurs régionaux ont été formés sur la recommandation 204 de l’OIT et six SAS ont pu être dynamisés afin de contribuer à l’autonomie progressive des permanences.

Sénégal: CNTS, le résultat principal s’inscrit dans une augmentation d’environ 10.000 affiliés sur les 2 années de programmation 2015-2016 dans les 14 régions. Cette stratégie syndicale se fait en collaboration avec UDTS, UTS, et la CSA dans une logique de renforcement de leurs capacités d’organisation des travailleurs de l’économie informelle dont au moins 30% de ces nouveaux affiliés cotisent au sein des confédérations membre de l’intersyndicale. Un atelier sur la mise en place de la recommandation 204 de l’OIT, passage du formel à l’informel, a été suivi par la CNTS suite à l’atelier d’échange Sud-Sud avec la COSATU

Het jaar 2016 was geen gemakkelijke jaar gezien de jaar gezien de sneller verloop van projectleiders voor de Franstalige partnerorganisaties van de vzw BIS. Op één jaar tijd hebben wij 4 verschillende projectverantwoordelijke gehad. Gemiddeld over het jaar 2016 hebben de vzw BIS op basis van de sociaal balans beschikt over 3 VTE. Dit heeft een weerklank op de goede administratief continuïteit voor de dossiers in de Franstalige landen.

Wij hebben dus gemerkt dat de timing van sommige onderdelen van bepaalde partnerorganisaties niet overeenkomt met de planning in de logische kaders. Hiertoe hebben wij een aantal vertragingen opgelopen in de administratie van de dossier. Alle elementen zijn in detail met de partner organisaties tijdens de monitor en evaluatie partnersessie te Burkina Faso overlopen als deel van ons risico beheer. Wij hebben de verzekering van de partners ontvangen dat ze de nodige zal doen om de opgelopen achterstand tegen eind 2016 weg te werken.

De narratief en financieel afsluiting van het meerjarenprogramma 2015-2016 zal op 30/06/2017 bij DGD worden binnen gediend.

1.3 ZUID-NOORD-ZUID UITWISSELING

Vzw BIS in samenwerking met ACLVB organiseerde haar partner seminarie in Ouagadougou, Burkina Faso van 18 tem 22 Oktober 2016. BIS nodigde haar lokale partner Confédération Syndicale Burkinabe (CSB) en haar andere programma partners: Senegal (Confédération Nationale des Travailleurs du Sénégal, CNTS), Burundi (Fédération Nationale des Travailleurs du Transport du Social et de l'Informel, FNTT-SI) en Zuid-Afrika (South Africa Commercial Catering & Allied Workers, SACCAWU & Congress of South African Unions, COSATU) uit.

De workshop werd geopend met een welkomstwoord van de ACLVB Nationaal Secretaris en Voorzitter vzw BIS - Olivier Valentin, waarin hij nadruk legde op de internationale solidariteit van de liberale vakbond via BIS en de steun van de Belgische ontwikkelingssamenwerking om ons bovenstaande vakbondspartners verder te helpen ontwikkelen de beginselen van de Waardig Werk agenda uit te bouwen.

Mevrouw K. Meersman, attaché ontwikkelingssamenwerking van de Belgische Ambassade in Burkina Faso nam ook deel aan de eerste dag van de partner meeting. Zij was zeer blij met de aanwezigheid van BIS in Ouagadougou en de steun die BIS geeft aan ons partner Confederation Syndicale Burkinabe (CSB). Daarboven was zij ook aangenaam verrast met de talrijke aanwezigheid van de vele vrouwen op ons seminarie.

Over de 4 dagen werd feedback geven aan de partners over hun activiteiten van het jaar 2015 en 2016 om daaropvolgend de resultaten van de evaluatie (juni 2015) van het onderzoeksinstituut HIVA, geattacheerd aan de KU Leuven voor te stellen. BIS vond in het bijzonder dat in de jaren 15/16 er een zeer goede uitwisseling was van Zuid-Zuid activiteiten. Positief was ook dat er zeer veel kennis over de informele economie en de rechten van de informele werkers is ontstaan. Een min punt was de tijdige opvolging vanuit de partnerorganisaties ten aanzien van bepaalde administratieve taken. Er werd een aantal elementen opgelijst waartoe de partners zich verbinden om in te verbeteren tegen eind 2016.

BIS en al zijn partners bezochten ook de vrouwen afdeling in Po (CSB Femmes Sud), een zeer arme en onder ontwikkelde provincie in het Zuiden van Burkina Faso. We werden warm onthaald door de syndicale regionale coördinator en zijn team van vier vrouwen die elk verantwoordelijk voor een lokale divisie werkgroep. Deze waren 'gender' Sociale Economie, Gezondheid en veiligheid op het werk, sociale bescherming in en gender & de informele economie.

1.4 INTERNE PUBLICATIES: ARTIKELS VRIJUIT OVER ONZE PARTNERWERKING IN HET ZUIDEN

Jan “COSATU: De prioritaire rol van vakbonden in Afrika”

Feb “Sociale bescherming dringt ongelijkheden terug”

Mrt “Veiligheid van hygiëne op de markt van Petersen”

Apr “Ontslagen in de groot-en kleinhandel sector te Zuid-Afrika”

Mei “Burkina Faso: Onderhandelen en opleiden”

Jun/Jul “Een nationaal minimumloon voor Zuid-Afrika: COSATU gaat de strijd aan”

Aug/sept “ Burundi: Vooruitgang in de sociale dialoog, zelfs in tijden van crisis”

Oct “ Waardig werk, industrialisatie en jobcreatie”

Nov “Senegal: Moeilijkheden bij omkadering ambulante handel”

Dec “Partnerorganisaties van BIS overlopen hun actieprogramma 2017-2021”

1.5 EXTERNE PUBLICATIES

Case studie “Gebruik van TUDEP” zoals gepubliceerd door de GPEDC, pagina 128, webpage: <http://csopartnership.org/istanbul-five-years-after/>

TUDCN newsletters:

maart: <http://www.ituc-csi.org/support-for-motorcycle-taxi>

juli: <http://www.ituc-csi.org/COSATU-CNTS-Dakar-EN>

nov/dec 2016: <http://www.ituc-csi.org/decent-work-industrialisation-and>

1.6 VORMINGEN/SEMINARIES

In het kader van de screening hebben de medewerkers van de vzw BIS in het jaar 2016 vormingen gevolgd, met betrekking tot:

- 20 mei, coaching ACE Europe “Theory of Change”
- 1 juni, opleiding/workshop, NGO Federatie, “Theory of Change”
- 27 oktober - Introductiedag nieuwe medewerkers, NGO federatie

Diverse:

- 20 juni, interne opleiding sessie, “VZW Wetgeving”

1.7 PARTNER ACTIES 2016

1.7.1 Zuid-Afrika: SACCAWU

Korte fiche 2016

Titel: Ontwikkeling van Zuid-Afrikaanse Vakbonden

Partner: SACCAWU (South African Commercial, Catering and Allied Workers)

Budget: 160.250 euro

Evolutie/doel

Voor het programma 2015-2016 stellen wij als doel om een verdere 100.000 werknemers werkzaam bij 29 nationale bedrijven te bereiken. Dus beoogde het programma om tegen eind 2016 minimaal 250.000 werknemers ($250.000/300.000=83\%$) te bereiken. Ook verhoogt SACCAWU haar inzet om in de komende twee jaar i.p.v. 45%, nu 50% vrouwelijke werknemers te bereiken.

De volgende elementen blijven belangrijk voor SACCAWU bij de uitbouw van het programma:

- SACCAWU's interne onderhandelingsstructuur is aangepast in de periode 2012-2014 en wij zullen dus voor de periode 2015-2016 hierin *niet verder* investeren.
- Een gecentraliseerd onderhandelingsforum consolideert 83% van de huidige werknemers uit de 29 grote bedrijven in een Sectoraal Akkoord.
- SACCAWU versterkt haar nationale representativiteit in de groot- en kleinhandel sector door middel van een ledengroei met 2.5% per jaar, waarvan 50% vrouwelijk.
- Gemeenschappelijke uitwisseling en kennisoverdracht zijn ontwikkeld om gecentraliseerd collectief onderhandelen beter te begrijpen.

Voor het jaar 2016 heeft SACCAWU als vakbond te kampen gekregen met grootte aantal herstructureringen en overnamen in de groot en kleinhandel sector, met vele ontslagen tot gevolg. Verder werd SACCAWU ook voor het eerst geconfronteerd met digitaliseren, door de introductie van zelf scan apparaten in de supermarkten.

Zending en internationale fora 2016

ZUID-ZUID, NOORD: Partnermeeting, te Burkina Faso 17-21 oktober 2016

NOORD-ZUID: PCM workshop 17-23 maart 2016, te Johannesburg

Bereikte resultaten 2016

- ✓ Resultaat één: bereikt onder de vorige MJP 2012-2014
- ✓ Resultaat twee: Een gecentraliseerd onderhandelingsforum consolideert 50% van de huidige werknemers uit de 29 grote bedrijven in een Sectoraal Akkoord:

Voor de **doeleinden van het jaar 2016** concludeerden wij dat resultaat twee zoals gepland bereikt is en dat SACCAWU de 100.000 extra werknemers bereikt had en via sociaal dialoog er voor gezorgd had dat dit groep gelijkaardige werkcondities en sociale voordelen krijgen. Hiertoe heeft SACCAWU één voorbereiding en 5 thematische workshops georganiseerd:

- 7-9 juli, planning & voorbereidingsmeeting aangaande collectief onderhandeling workshop van oktober, met 7 deelnemers
- 15-19 maart, Nationale Educatie Comité (NEC) workshop, met 24 deelnemers
- 27-30 april, Gender workshop, vrouw en onderhandelingen, 20 deelnemers
- 19-22 april, NEDCOM, met 30 deelnemers
- 5-8 oktober, Collectief onderhandelingsforum, met 90 deelnemers
- 12-15 oktober, Centraal uitvoerend comité aangaande collectief onderhandeling, met 82 deelnemers

- ✓ Resultaat drie: *SACCAWU versterkt haar nationale representativiteit in de groot- en kleinhandel sector door middel van een ledengroei met meer dan 2.5% per jaar, waarvan 45% vrouwelijk.*

Voor de **doeleinden van het programma 2016** concludeerden wij dat resultaat drie bereikt is zoals gepland (SACCAWU heeft een **groei in de groot en kleinhandel sector van 3% p/j** aangetekend). Voor de periode 2015-2016 heeft SACCAWU ook ingezet op haar genderbeleid om 50% i.p.v. 45% vrouwelijke werknemers te bereiken. Om de groei in de regio's aan te trekken heeft SACCAWU ook 2 workshop georganiseerd met aandacht voor organiseren van leden:

- 11 juli, planning & voorbereidingsmeeting, aangaande de regionale workshops in december, met 24 deelnemers
- 30/11 tot 3/12, gecentraliseerde onderhandelingsworkshop voor afgevaardigden uit de regio's, met 120 deelnemers

- ✓ Resultaat vier: *Gemeenschappelijke uitwisseling en kennisoverdracht zijn ontwikkeld om gecentraliseerd collectief onderhandelen beter toe te grijpen*

Voor de **doeleinden van het programma 2016** noteerden wij dat resultaat vier een sterke aanzet geeft heeft tot verschillende uitwisselingen ook op zuid-zuid samenwerking.

- SACCAWU heeft deelgenomen aan de uitwisselingsessie tussen COSATU en CNTS te Dakar (juni 2016) Senegal en aan de COSATU International School (september 2016). Zo heeft SACCAWU de voorzitterschap van de International School commissie "5" voor haar rekening genomen met het thema "*Transforming the structures of our economies to advance climate justice and create green jobs*"

Conclusie & input externe evaluatie

Voor het jaar 2016 zijn alle resultaten en activiteiten zoals voorzien per resultaat gerealiseerd. SACCAWU heeft in 2016 erop ingezet om een maximaal aantal van de overblijvende 29 nationale bedrijven bij het onderhandelingsforum te betrekken. Wij hebben de nodige stappen gezet om aan SACCAWU de fundamenteën te bieden om hun leden een sectoraal minimum loon van meer dan 3000 ZAR te bieden en zo de koopkracht van werknemers te verhogen. In het programma met SACCAWU voorzien wij voortdurend extra aandacht voor kwetsbare werknemers (o.a. de vrouwelijke, parttime werkers en jongeren).

Vanuit de HIVA externe evaluatie van mid 2015 hebben wij in 2016 gewerkt aan:

- het verdiepen en systematiseren van het leren uit dit relevante programma door SACCAWU's deelnamen aan de COSATU/CNTS zuid-zuid uitwisseling in juni 2016
- de ledengroeistrategieën wordt meer vanuit een jeugdperspectief worden herbekeken door de database met de ID nummers (van alles nieuw leden) aan toe te voegen en dus ook te beantwoorden aan de aanbeveling om de interne competenties in data analyse d.m.v. de spreadsheet applicatie om diepere trends in het lidmaatschap te ontdekken en interactie & communicatie te verbeteren en te versterken.

1.7.2 Zuid-Afrika: COSATU

Korte fiche 2016

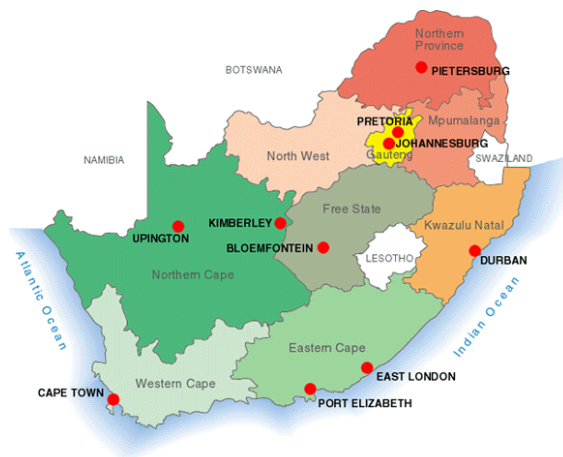
Titel: Ontwikkeling van Zuid-Afrikaanse Vakbonden
Partner: COSATU (Congress of South African Trade Unions)
Budget: 104.855 euro

Evolutie/doel

Het doel van het programma blijft dat de interne capaciteit van COSATU versterkt wordt, om de Zuid-Zuid samenwerking binnen vakbondsbeweging meer coherent te maken.

Uit de interne & externe evaluatie blijken de volgende belangrijke elementen voor COSATU in de periode 2015-2016:

- Ten eerste hoe COSATU de interventie zoals ontwikkeld en uitgebouwd in het periode 2012-2014 actueel en up-to-date gaat houden, met de beperkte middelen waar haar internationale dienst over beschikt.
- Ten tweede een zeer concrete zuid-zuid samenwerkingsactie uit te voeren met één van de bestaande vzw BIS partnerorganisaties in Afrika, ter bevordering van kennisdeling rond het organiseren van werkers uit de informele economie.

Voor het jaar 2016 heeft COSATU veel tijd in de lokale verkiezingen geïnvesteerd om haar alliantie met de ANC te onderhouden. Op syndicaal vlak heeft COSATU veel gelobby om een goede basis voor de onderhandelingen aangaande een nationaal minimum loon te starten. Op een minder positief punt heeft COSATU opnieuw een affiliatie, met namen FAWU (landbouw), met rond de 100.000 leden zien vertrekken uit haar rangen.

Zending en internationale fora 2016

ZUID-ZUID, NOORD: Partnermeeting, te Burkina Faso 17-21 oktober 2016
NOORD-ZUID: PCM workshop 4-6 mei 2016, te Johannesburg

Bereikte resultaten 2016

- ✓ Resultaat één: *COSATU heeft een internationaal beleidsraamwerk goedgekeurd dat verduidelijkt hoe zuid-zuid samenwerking tussen vakbonden kan gepromoot worden en coherent gemaakt worden.*

Voor de **doeleinden van het programma 2016** concludeerden wij dat resultaat één bereikt is zoals gepland in het afgelopen MJP en er door COSATU gewerkt is op:

- Om dit in goede banen te leiden heeft COSATU drie International relations Comité (IRC) meetings georganiseerd
- Hiernaast heeft COSATU van 12-14 september een “*COSATU International School*” geregeld met meer dan 100 deelnemers. De Conferentie heeft een duidelijke verklaring opgeleverd en is terug te vinden: <http://www.cosatu.org.za/show.php?ID=11962> en;

http://www.ilo.org/addisababa/whats-new/WCMS_524121/lang--en/index.htm

<http://www.gov.za/speeches/cosatu-international-school-12-sep-2016-0000>

- ✓ Resultaat twee. *Internationale relatie vakbondsafgevaardigden en shopstewards maken gebruik van de richtlijnen omtrent internationale relaties.*

Voor de **doeleinden van het programma 2016** concludeerden wij dat resultaat twee bereikt is zoals gepland:

- Nieuw handboek voor de afgevaardigden is ontwikkeld door NALEDI
- Opleidingsmateriaal voor de 9 provincies is gedrukt en verspreid
- Op 30/06/2016 is een gender/youth sessie georganiseerd rond internationaalbeleid
- Op 14/03, 25/04 en 10/05 zijn IRC meetings door gegaan.

- ✓ Resultaat 3. *Gemeenschappelijke uitwisseling en kennisoverdracht zijn ontwikkeld om zuid-zuid samenwerking beter te begrijpen*

Gezien de aard van zuid-zuid samenwerking hebben wij voor de doeleinden van het **programma 2016** verder blijven inzetten op de uitbouw van ons vakbondsnetwerk NIVU om de nodige synergie en complementariteit te bekomen. De Zuid-Zuid Samenwerking initiatief tussen de vzw BIS partner organisatie (CNTS) in Senegal en COSATU op gebied van het organiseren van werknemers uit de informele economie is doorgegaan van 6-10 juni te Dakar.

- Ook heeft COSATU actief op 7/10/2016 campagne gevoerd voor waardig werk

Conclusie en input externe evaluatie

Voor de periode 2016 zijn alle resultaten en activiteiten zoals voorzien per resultaat gerealiseerd.

Het jaar 2016 stond ook voor COSATU in het teken van de opvolging van haar 12de Nationale Congres resoluties. Gezien de turbulentie rond het vertrek van haar affiliatie voor de metaalwerknemers en het ontslag van de Algemeen secretaris moest COSATU de tijd nemen om terug eenheid binnen de federatie te bekomen. De kwestie met betrekking tot de internationale vakbondskoepels (ITUC vs WFTU) affiliatie blijkt ondertussen niet voor de directe toekomst te gebeuren, gezien COSATU **niet** haar lidmaatschap tijdens de WFTU Congres van oktober 2016 heeft aangekondigd.

Vanuit de HIVA externe evaluatie van mid 2015 hebben wij in 2016 gewerkt aan:

1. *BIS heeft de interne situatie van projectpartner blijven opvolgen. Zoals de externe evaluatie zelf aangaf monitort de vzw BIS de huidige interne turbulente situatie bij COSATU van zeer dichtbij. Voor het jaar 2016 hebben wij geen grote interen turbulenties, die een risico voor het programma werking geven, te vermelden.*
2. *De strategieën zijn herdenken voor de groep van actieve IRO's en geaffilieerde actoren in het programma door een apart handleiding voor hun te ontwikkelen.*
3. *Sinds de DGD hervorming maakt Zuid-Afrika, als middel inkomen land ook geen deel meer uit van de 14 officiële Belgische partnerlanden. Hiertoe zullen wij ook in de komende 5 jaren de evolutie op Belgisch beleid goed opvolgen. Zuid-Afrika blijft wel deel van de 33 landen op de lijst van de Gemeenschappelijke Strategische Kaders.*

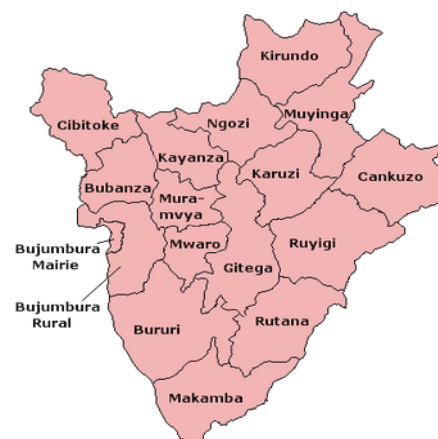
1.7.3 Burundi

Fiche courte

Titre: La FNTT-SI renforce les capacités d'encadrement syndical de l'économie informelle de la COSYBU, à travers l'extension des secteurs domestique, agro-alimentaire et manufacturier.

Partenaires: Confédération Syndicale du Burundi (COSYBU) et Confédération nationale des Travailleurs du Transport du social et de l'informel (FNTT-SI)

Budget 2016: 196.333€

Evolution / objectif

Avec l'année 2014 et 2015, les secteurs domestique, agro-alimentaire et manufacturier de l'informel ont été organisés et encadrés par la FNTT – SI dans une logique de développement syndical et d'autonomisation tout en constituant en premier lieu une fédération nationale par secteur.

Le travail de consolidation de ces 3 fédérations a consisté à la mise en place des organes nationaux et provinciaux (comités syndicaux, comités des permanences, comités femmes, comités jeunes, comités sectoriels de dialogue social, comités de gestion des SAS sectoriels etc...) et par un dynamisme syndical de renforcement des capacités (formations, services d'appui syndicaux, plans de récolte et gestion des cotisations, cadres de négociation, équipement des permanences etc...).

Dès 2016, les 3 fédérations sectorielles se sont affiliées à la COSYBU, devenant ainsi des acteurs majeurs de représentation nationale des travailleurs de l'économie informelle par leur participation aux organes dirigeants de la COSYBU, spécialement à la commission nationale de négociation de l'informel co - pilotant ainsi le dialogue social du niveau national à tous les échelons décentralisés.

Pour plus d'autonomisation et de pérennisation de leurs activités en perspective de fin du projet, des plans d'action d'autonomie financière et d'activités ont été élaborés et mis en œuvre au niveau de chaque permanence provinciale sans oublier les formations de délégués syndicaux nationaux et par catégorie (femmes, jeunes etc...)

En définitive, les travailleuses et travailleurs de l'informel sont encadrés et organisés au même titre que leurs collègues du formel à travers l'organisation syndicale.

Mission et forums internationaux 2016

- Sud-Sud, Nord: Réunion des partenaires au Burkina Faso du 17 au 21 octobre 2016
- Sud-Sud: COSATU's International school day du 12 au 14 septembre 2016 en Afrique du Sud

Résultats atteints 2016

- un plan d'autonomie financière est élaboré; 24 leaders des 3 fédérations sont formés
- 120 leaders des 3 nouvelles fédérations et 75 leaders des syndicats et partenaires sociaux ont été sensibilisés sur la R 204 et sa mise en œuvre
- 340 leaders soit 20 par province (membre des comités provinciaux de dialogue social) ont été formés ; formation en province des membres des Comités provinciaux de dialogue social selon les fédérations ;
- 170 délégués issus des 3 fédérations soit 5 par province en deux sessions sont formés sur l'encadrement de terrain et la conduite d'une négociation ;
- 24 leaders des 3 fédérations sont formés à l'administration et gestion financière ;
- 17 comités de suivi intersyndical des activités des jeunes ont été formés ; 225 jeunes formés ;

- 510 leaders sont formés sur l'identification et la gestion des SAS
- 1 plan national de formation des jeunes leaders est élaboré où 35 jeunes y ont participé
- 1 plan d'action et d'autonomie financière et d'activités est élaboré; 24 leaders des 3 fédérations formés
- Des plans de formation de stratégie de reconnaissance des métiers axés sur les jeunes et les femmes sont élaborés; 57 leaders sont formés
- Les revendications nationales des 3 secteurs ont été actualisées et transmises par la COSYBU au Comité National de Dialogue Social
- 85 leaders syndicaux formés sur les droits syndicaux
- 85 leaders femmes et jeunes ont été formés sur le processus de mise en oeuvre de la Charte Nationale de Dialogue Social dans le secteur de l'informel

Conclusions et orientations de l'évaluation externe

Malgré le contexte socio-sécuritaire difficile suite à la crise électorale de 2015, toutes les activités ont été menées pour atteindre les résultats de l'année 2016 prévus. Cela a été facilité par la tenue de la plupart des activités à Bujumbura; notamment les formations de renforcement de capacités mais aussi le bon dialogue social entretenu avec le cabinet du ministère du travail précisément lors des campagnes de sensibilisation du public.

L'orientation générale de 2016 s'est inscrit sur le renforcement des capacités des délégués syndicaux avec un accent sur les femmes, les jeunes etc.; et l'autonomisation de toutes les structures syndicales des fédérations afin de garantir un bon fonctionnement en tant que affiliées de la COSYBU.

Les activités suivantes ont été mise en œuvre pour le suivi des recommandations de l'évaluation par HIVA des trois années.

1. Sur le renforcement des capacités:

- Des plans d'autonomie financière et d'activités ont été élaborés et mis en œuvre dans toutes les permanences provinciales; ainsi que l'intégration des représentants de l'informel dans les structures provinciales et communales de mise en œuvre de la politique nationale de protection sociale
- Des comités de suivi intersyndical sont opérationnels dans le suivi-évaluation de toutes les activités syndicales des syndicats et fédérations;
- Des formations nationales sur la gestion des cotisations et l'administration, et à l'encadrement et à la négociation ont été dispensées; et des formations sur les droits syndicaux et la protection sociale
- Participation des délégués des comités de dialogue social dans le processus de révision du code du travail et du code de protection sociale;

2. Sur les échanges de bonnes pratiques:

Au cours des deux réunions nationales, les coordinations provinciales échangent leurs expériences sur l'encadrement et la gestion de leurs permanences. Des échanges de bonnes pratiques ont également eu lieu lors de l'Ecole Internationale de la COSATU où chacun a partagé son expérience dans l'encadrement et la syndicalisation de l'informel à l'intention des autres 20 pays africains participants et 2 pays de l'Amérique latine (Brésil, Venezuela);

3. Sur le développement institutionnel:

Formation des délégués syndicaux par des pairs l'ayant déjà reçu et initiation de certains leaders syndicaux aux outils TUDEP et 5C en vue de formuler plus tard une théorie de changement prélude à une autonomisation pérenne des organisations syndicales de l'informel lors des deux réunions de coordination (février et décembre 2016)

4. Sur le genre:

Il y a une intégration du genre dans toutes les activités du projet (40% de participation féminine); ainsi que l'organisation d'activités à dominance femmes et jeunes.

1.7.4 Burkina-Faso

Korte fiche

Titre: “Programma ter versterking van de organisatiecapaciteit teneinde efficiënt te kunnen participeren aan de gedecentraliseerde sociale dialoog.”

Partenaire : Confédération Syndicale Burkinabé (CSB)

Budget 2016: 86.033,78€

Evolutie/Doel

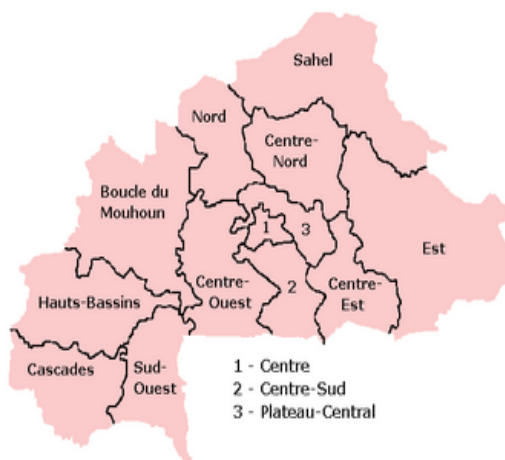
La deuxième année de programmation du « programme exit 2015/2016 », a permis de renforcer les acquis du programme 2012/2014, sur le dialogue social décentralisé

entre les structures régionales de la C.S.B et les autorités locales. L'ensemble des activités ont été exécutées et ont permis l'atteinte des trois résultats intermédiaire notamment par les formations syndicales et la mise en place de structure thématiques composées de responsables syndicaux de l'économie formel avec ceux de l'économie informelle qui indiquent une stabilité et cette durabilité recherchée. Les activités de la deuxième année du programme exit ont été lancées lors d'une cérémonie qui s'est tenu les 12 et 13 février 2016. Cette cérémonie a regroupé, les membres du B.N.C de la C.S.B, les coordinateurs et les présidentes des comités de femmes des régions. Après le lancement officiel, les activités du programme ont démarré immédiatement, par la mise en œuvre progressive des activités devant concourir à l'atteinte des résultats et de l'objectif spécifique.

En rappel l'objectif spécifique défini par la C.S.B était de renforcer ses capacités de dialogue social en région, dans le cadre du programme 2012/2014. De ce fait, les représentations décentralisées de la C.S.B, devaient s'organiser de manière autonome afin que les travailleurs puissent proposer leurs revendications et les responsables régionaux formés au dialogue social afin d'être à mesure de porter et de défendre ces revendications.

Pour que le programme puisse avoir un impact satisfaisant sur les difficultés de terrain rencontrées par les travailleurs de l'informel dans les régions, cela supposait, la poursuite de la politique de décentralisation. La stabilité socio-économique est une hypothèse contextuelle importante pour permettre un dialogue constructif entre syndicats et autorités.

A la fin du programme en 2014, il a été décidé entre partenaires de la mise' en place d'un programme exit dont l'objectif spécifique et les résultats intermédiaires sont restés les mêmes, mais avec des activités devant concourir à pérenniser les acquis du programme 2012/2014.

Zending en internationale fora 2016

- Sud-Sud, Nord: Réunion des partenaires au Burkina Faso du 17 au 21 Octobre 2016
- Sud-Sud: « COSATU's International school » du 12 au 14 septembre 2016 à Johannesburg en Afrique du Sud

Bereikte resultaten 2016

- 10 mémorandums actualisés et déposés auprès des autorités dans le cadre du 1er Mai et de la journée de l'informel.

- 2 recueils de recommandations sur 2 thématiques (sécurité et santé au travail; socio-économique) par deux groupes de travail renforcés par le formel et formés pour produire des recueils de recommandations.
- 12 actions collectives dans 12 régions (15 Décembre) et trois actions collectives dans deux régions (8 mars), sept actions collectives (1er mai)
- Opérationnalisation du schéma de recouvrement des cotisations lié aux 5 SAS (Services d'Appui Syndicaux) identifiés et mis en œuvre dans 05 régions, qui ont permis une amélioration du taux de recouvrement des cotisations de plus de 3% en 2016
- Deux groupes de travail (sécurité et santé au travail/ socio-économique) renforcés par les travailleurs du formel, formés pour produire des recueils de recommandations
- 05 SAS identifiés et mis en œuvre (Ouahigouya; Pouytenga; Banfora; fada N'Gourma; Pô)
- 30 responsables des groupes de travail socio-économique et sécurité et santé au travail reçoivent chacun une formation sur leurs thèmes
- 26 responsables reçoivent deux types de formation (Conventions de l'OIT et transition de l'économie informelle vers le formel)
- Les coordinateurs de régions ainsi que les présidentes des comités des femmes ont été formés sur les conventions de l'OIT et la transition de l'économie informelle vers le formel
- Les responsables des groupes de travail de sécurité /santé au travail et socio-économique
- Evaluation et réactualisation des plateformes: Les séances d'évaluation se sont faites au niveau national que régional.

Conclusions et orientations de l'évaluation externe

L'exécution du programme en 2016, a connu très peu de difficultés. L'expérience acquise par les membres de l'UGN, les coordinateurs, les membres du comité de pilotage et les membres du Bureau National Confédéral (BNC) ont été aussi des facteurs favorisant, qui ont permis un taux de réalisation de 100% des activités prévus malgré le contexte décrit ci-dessus.

Le résultat poursuivi par le programme exit se termine avec des acquis. Les responsables de groupes de travail (sécurité et santé au travail; socio-économique) ont eu leurs compétences renforcées et sont à mesure de mieux assumer leurs rôles. Six SAS ont pu être dynamisés et contribuent à l'autonomie progressive des permanences. Le dialogue social décentralisé sera toujours réclamé par le mouvement syndical.

1.7.5 Sénégal

Korte Fiche

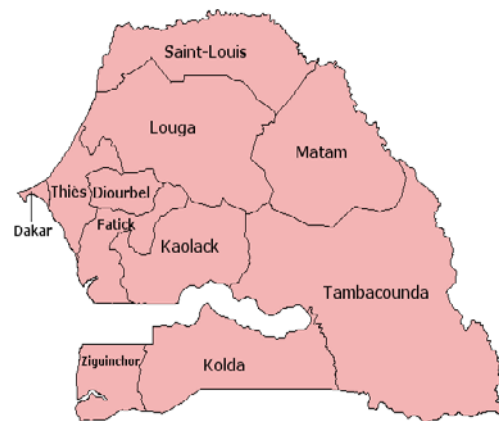
Titre: “De CNTS sluit zich aan met 3 werkgeversfederaties (UDTS, UTS, CSA) ter versterking van hun capaciteit voor de organisatie van de werknemers in de informele economie”

Partner : Confédération Nationale des Travailleurs du Sénégal (CNTS)

Budget: 216.692,51€

Evolutie/Doel

Dans le cadre de son programme 2015-2016, la CNTS et ses 3 partenaires (CSA, UDTS, UTS) ont, suite aux résultats 2015, poursuivi leurs activités avec la mise en œuvre du plan d’action 2016; des visites de terrain, des sessions de formation, la constitution de syndicats et de fédérations dans le secteur de l’économie informelle (SEI).

Les visites de terrain ont permis de continuer la sensibilisation des travailleurs du SEI notamment dans les syndicats déjà constitués sur les conditions d’une meilleure assise à travers la mise en place des fédérations de secteurs et les sessions de formation ont permis le renforcement de connaissances et capacités des responsables des différents secteurs dans différentes problématiques pour leur permettre de mieux prendre en charge leurs préoccupations et revendications multiples et multiformes.

Ces différentes activités entrent dans le processus de mise en place de syndicats et de fédérations dans le SEI et le renforcement des effectifs syndicaux des centrales syndicales parties prenantes.

Ainsi les assemblées générales tenues dans les 14 régions ont permis de constituer 41 fédérations et 1 syndicat dans les secteurs de la transformation, du commerce, de l’artisanat, du transport, de l’agriculture, de l’élevage, de la teinture/couture, de l’environnement, de la menuiserie, de la poterie, du personnel domestique et de mettre en place les SAS associés.

Il faut saluer l’engagement des membres des coordinations régionales et de l’Unité de gestion qui constituent la plate-forme intersyndicale regroupant la CNTS, la CSA, l’UDTS et l’UTS et qui travaillent dans la solidarité et la compréhension pour l’atteinte des objectifs du programme de syndicalisation des travailleuses et travailleurs du SEI.

Zending en internationale fora 2016

- Sud-Sud, Nord: Réunion des partenaires au Burkina Faso du 17 au 21 octobre 2016
- Sud-Sud: « *COSATU’s International school* » du 12 au 14 septembre 2016 à Johannesburg en Afrique du Sud

Tussentijdse Resultaten 2016

- Environ 6000 nouveaux affiliés dont 1761 ont assisté aux AG de constitution des syndicats et fédérations
- 14 visites de terrain dans les régions ayant permis de rencontrer plus de 10 000 travailleuses et travailleurs du SEI
- 14 régions disposent de structures syndicales sectorielles (42)
- 102 cadres ont participé aux 4 sessions de formation à l'encadrement des travailleurs de l'économie informelle ;
- 56 responsables ont participé aux sessions de formation sur la gestion des SAS, 31 responsables sur le rôle des femmes
- 33 passages des membres de coordination dans des radios communautaires pour la sensibilisation aux problématiques de l'économie informelle
- Matériel promotionnel mis à disposition des responsables syndicaux en région (1547 tee-shirt);
- 1 journée nationale à Diourbel sur les problématiques de travailleurs de l'économie informelle;
- Un atelier intersyndical d'échange Sud-Sud avec la COSATU sur la syndicalisation dans le secteur de l'économie informelle et le travail décent.
- Contribution à la publication d'articles dans le « Librement ».

Conclusions et orientations de l'évaluation externe

L'ensemble des activités ont été menées pour atteindre les résultats prévus dans le cadre logique 2015-2016. L'intersyndicale a continué dans la même dynamique avec des stratégies axées sur la sensibilisation et l'encadrement de l'ensemble des travailleurs de l'économie informelle, la formation des responsables des organisations constituées et la structuration des fédérations sectorielles.

Ces fédérations sectorielles devraient être les bases sur lesquelles le dialogue social devrait être construit avec les partenaires, patrons et gouvernement.

Durant l'exécution du plan d'action 2015-2016, la Coordination du programme a gardé à l'esprit pour en tenir compte les recommandations de la dernière évaluation.